

TYTUŁ PROJEKTU:

**"Rozwijanie wybranych kompetencji kluczowych uczniów w ramach
zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych szkoły"**

Nr 2024-1-PL01-KA220-SCH-000247484/2

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

NADAL ROZMAWIAMY O KOMPETENCJACH KLUCZOWYCH:

PRZYPOMNIJMY:

Ćwiczenie Metody Przykłady

- Które z **metod** najbardziej sprzyjają, Państwa zdaniem, rozwijaniu kompetencji kluczowych u dzieci?
- Jakie są, Państwa zdaniem, największe trudności związane ze stosowaniem metod sprzyjających rozwojowi kompetencji kluczowych u dzieci?

NADAL ROZMAWIAMY O KOMPETENCJACH KLUCZOWYCH:

► PAMIĘTAMY:

- Termin „kompetencje kluczowe” zaistniał podczas Sympozjum Rady Europy w Bernie w lutym 1996 r.
 - Kompetencje kluczowe mają połączyć wszystkich absolwentów szkół w UE, bo systemy edukacyjne stanowią dziedzictwo kulturowe narodu i nie jest celowe ich ujednolicanie.
 - Kompetencje kluczowe sformułowane w Bernie wykorzystano do zmiany podstawy programowej w Polsce w 1998 roku.
 - Osiem kompetencji kluczowych wybrzmiało na Forum Rady Europejskiej w 2006 roku, (Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie), które uporządkowano **ZALECENIAMI RADY UNII EUROPEJSKIEJ z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kluczowych kompetencji w zakresie uczenia się przez całe życie.**
 - Na szczecie UE określono osiem kompetencji kluczowych, które stanowią połączenie wiedzy, umiejętności i postaw uważanych za niezbędne dla potrzeb samorealizacji i rozwoju osobistego, aktywnego obywatelstwa, integracji społecznej oraz zatrudnienia, a które to kompetencje są najważniejsze nie tylko dla młodych Europejczyków i dla budowania wspólnej Europy.
 - Państwa członkowskie zobowiązane są rozwijać ofertę kompetencji kluczowych na poziomie dającym młodym odpowiednie przygotowanie do dorosłego życia oraz stanowiącym podstawę dla dalszej nauki i życia zawodowego, umożliwiać osobom dorosłym rozwijanie i aktualizowanie kompetencji kluczowych przez całe życie.
- **WAŻNE: CELE TE PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE REALIZUJĄ AUTONOMICZNIE!**

KOMPETENCJE – PRZYPOMNIJMY:


```
graph TD; Title[KOMPETENCJE – PRZYPOMNIJMY:]; Title --> Wiedza((WIEDZA)); Title --> Umiejetnosci((UMIEJĘTNOŚCI)); Title --> Postawy((POSTAWY));
```

WIEDZA

fakty, liczby,
pojęcia, teorie,
idee ważne dla
zrozumienia
zagadnienia

UMIEJĘTNOŚCI

zdolność
korzystania z
wiedzy dla
realizacji celów

POSTAWY

gotowość /
skłonność do
działania,
reagowania na
idee, sytuacje,
osoby, kontekst

KOMPETENCJE KLUCZOWE – powtarzamy!

- ❑ ZDEFINIOWANE W DOKUMENCIE RADY UNII EUROPEJSKIEJ Z 22 MAJA 2018 r.
- ❑ Są to:
 - kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
 - kompetencje w zakresie wielojęzyczności,
 - kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
 - kompetencje cyfrowe,
 - kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
 - kompetencje obywatelskie,
 - kompetencje w zakresie przedsiębiorczości,
 - kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.**

DLACZEGO KOMPETENCJE KLUCZOWE? BO TRZEBA ODPOWIEDZIEĆ NA WYZWANIA PRZYSZŁOŚCI

FAKT – to się dzieje

1. Przyszłość nieprzewidywalna, nic stałego.
2. Rozwój techniki i nauki, dezaktualizacja wiedzy.
3. Kryzys zewnętrznie stanowionych norm.
4. Kryzys autorytetów.
5. Indywidualizacja.
6. Bogactwo danych, chaos informacyjny).
7. Decentralizacja. Atomizacja społeczna.
8. Wielokulturowość.

WYZWANIE

1. Potrzeba permanentnego uczenia się, „czujności”
2. Potrzeba elastyczności w przekwalifikowywaniu się.
3. Potrzeba samodzielności w wyborach, świadomego działania
4. Potrzeba zdolności do konstruowania wartości.
5. Potrzeba kreatywnego działania zgodnie z predyspozycjami.
6. Potrzeba krytycznej analizy, selekcji faktów i opinii, interpretacji, zdolności do odnajdywania się w chaosie.
7. Potrzeba budowania dobrych relacji, świadomego decydowania o sprawach wspólnoty
8. Potrzeba rozpoznania kultur i zrozumienia różnic, umiejętności pracy w wielokulturowych środowiskach.

DLACZEGO KOMPETENCJE KLUCZOWE?

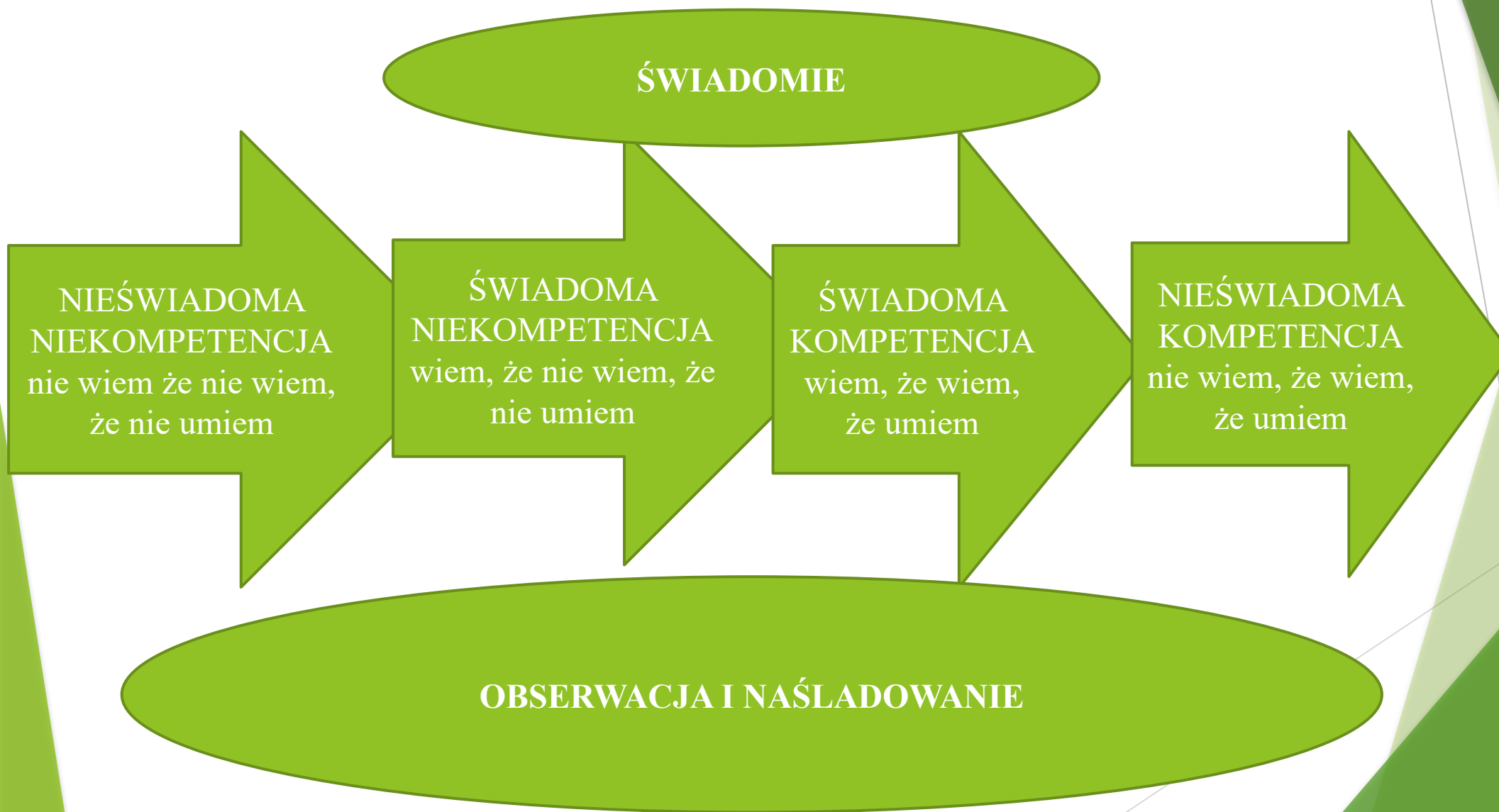
BO WSZYSCY POTRZEBUJEMY ICH DO:

- samorealizacji,
- rozwoju osobistego,
- zatrudnienia,
- włączenia społecznego,
- zrównoważonego stylu życia,
- **udanego życia w pokojowych społeczeństwach,**
- kierowania życiem w sposób prozdrowotny,
- aktywnego obywatelstwa.

ŻEBY ŻYCIE BYŁO LEPSZE:

- ▶ Każdy z nas potrzebuje rozwiązań, które ułatwiają przystosowanie się do dynamicznie zmieniającego się świata, w którym jednak zachodzą rozliczne, wzajemne powiązania.

KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI – wiemy:

KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI -

w Polsce są przede wszystkim efektem realizacji celów podstawy programowej:

► OD PRZEDSZKOLA:

- „Wspieranie samodzielnej dziecięcej eksploracji świata, [...]z poszanowaniem indywidualnych potrzeb i zainteresowań” (inicjatywność i przedsiębiorczość, świadomość i ekspresja kulturalna, kompetencje społeczne i obywatelskie ...).
 - „Wzmacnianie poczucia wartości, indywidualność, oryginalność dziecka oraz potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie” (kompetencje społeczne i obywatelskie, świadomość i ekspresja kulturalna).
 - „Tworzenie sytuacji sprzyjających rozwojowi nawyków i zachowań prowadzących do[...] dbania o zdrowie, sprawność ruchową i bezpieczeństwo, w tym bezpieczeństwo w ruchu drogowym” (kompetencje społeczne i obywatelskie).
 - „Przygotowywanie do rozumienia emocji, uczuć własnych i innych ludzi o raz dbanie o zdrowie psychiczne[...]” (kompetencje społeczne i obywatelskie).
 - „Tworzenie sytuacji edukacyjnych budujących wrażliwość dziecka, w tym wrażliwość (...)w odniesieniu do wielu sfer aktywności człowieka: mowy, zachowania, ruchu, środowiska, ubioru, muzyki, tańca, śpiewu, teatru, plastyki” (porozumiewanie się w języku ojczystym, w językach obcych, kompetencje społeczne i obywatelskie, świadomość i ekspresja kulturalna).
 - „Tworzenie warunków pozwalających na bezpieczną, samodzielną eksplorację otaczającej dziecko przyrody (...), adekwatnych do etapu rozwoju dziecka” (kompetencje naukowo-techniczne, kompetencje społeczne i obywatelskie).
 - „Tworzenie warunków (...)konstruowania, majsterkowania, planowania i podejmowania intencjonalnego działania, prezentowania wytworów swojej pracy” (podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, społeczne i obywatelskie, inicjatywność i przedsiębiorczość, świadomość i ekspresja kulturalna, porozumiewanie się w języku ojczystym).
- „Systematyczne wspieranie rozwoju mechanizmów uczenia się dziecka, prowadzące do osiągnięcia przez nie poziomu umożliwiającego podjęcie nauki w szkole” (umiejętność uczenia się).
- „Tworzenie sytuacji edukacyjnych sprzyjających budowaniu zainteresowania dziecka językiem obcym nowożytnym, chęci poznawania innych kultur” (umiejętność porozumiewania się w językach obcych, kompetencje społeczne i obywatelskie.)

KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI -

w Polsce są przede wszystkim efektem realizacji celów podstawy programowej

► PRZEZ SZKOŁĘ PODSTAWOWĄ

- sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach nowożytnych;
- sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;
- poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;
- kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;
- rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;
- praca w zespole i społeczna aktywność;
- aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.

KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI -

w Polsce są przede wszystkim efektem realizacji celów podstawy programowej

- ▶ **DO SZKOŁY PONADPODSTAWOWEJ:** do umiejętności zdobywanych przez ucznia w LO i technikum należą:
- **myślenie** – tworzenie nowych reprezentacji poprzez: transformację informacji, interakcję wnioskowania, abstrahowania, rozumowania, wyobrażania sobie, sądzenia, rozwiązywania problemów, twórczość (...) rozwijanie myślenia: analitycznego, syntetycznego, logicznego, komutacyjnego, przyczynowo-skutkowego, kreatywnego, abstrakcyjnego; rozwijanie myślenia percepcyjnego i pojęciowego. Synteza obu typów myślenia jest podstawą wszechstronnego rozwoju ucznia;
- **czytanie** – umiejętność rozumienia sensów i znaczeń symbolicznych wypowiedzi; kluczowa umiejętność lingwistyczna i psychologiczna dla rozwoju osobowego, uczestnictwa we wspólnocie, przekazywania doświadczeń między pokoleniami;
- **umiejętność komunikowania się w językach:** ojczystym i obcych, zarówno w mowie, jak i w piśmie, to umiejętność społeczna, której podstawą jest znajomość norm językowych oraz tworzenie podstaw porozumienia się w różnych sytuacjach komunikacyjnych;
- **kreatywne rozwiązywanie problemów** z wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;
- **umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno- -komunikacyjnymi,**
- **umiejętność docierania do informacji,** dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł;
- **nabywanie nawyków systematycznego uczenia się,** porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania;
- **umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych.** W technikum integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych na wcześniejszych etapach edukacyjnych.
- **rozwijanie kompetencji językowej i kompetencji komunikacyjnej** stanowiących kluczowe narzędzie poznawcze we wszystkich dyscyplinach wiedzy.
- **przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym.**

KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI -

w Polsce są przede wszystkim efektem realizacji celów podstawy programowej

- ▶ Kształtowanie kompetencji kluczowych odbywa się na każdym przedmiocie/zajęciach edukacyjnych;
- ▶ Nauczyciele kształtują je przede wszystkim poprzez sposób uczenia (JAK), a nie treści (CZEGO uczą);
- ▶ To codzienne cele operacyjne prowadzą do osiągnięcia celów strategicznych!
- ▶ Krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, praca zespołowa, umiejętności komunikacyjne i negocjacyjne, umiejętności analityczne, kreatywność i umiejętności międzykulturowe są elementami wszystkich kompetencji kluczowych.
- ▶ Zakresy kompetencji się pokrywają i są ze sobą powiązane: aspekty niezbędne w jednej dziedzinie wspierają kompetencje w innej.
- ▶ Rozwijane są w perspektywie uczenia się przez całe życie, poprzez uczenie się formalne, pozaformalne i nieformalne, we wszystkich kontekstach ; w rodzinie, szkole, pracy, sąsiedztwie i innych społecznościach.
- ▶ **WSZYSTKIE SĄ WAŻNE; KAŻDA PRZYCZYNIĄ SIĘ DO UDANEGO ŻYCIA W SPOŁECZEŃSTWIE.**

Definicja kompetencji "świadomość i ekspresja kulturalna,, – czym są, od czego zależą.

- ▶ Obejmują rozumienie i poszanowanie sposobów kreatywnego wyrażania pomysłów i znaczeń w różnych kulturach, za pomocą różnych rodzajów sztuki i innych form kulturalnych.
- ▶ Obejmują angażowanie się w rozumienie, rozwijanie i wyrażanie własnych pomysłów oraz odczuwanie swojego miejsca lub roli w społeczeństwie na wiele sposobów i w wielu kontekstach.
- ▶ Kluczowe znaczenie ma otwartość wobec różnorodności ekspresji kulturalnej i jej poszanowanie, wraz z etycznym i odpowiedzialnym podejściem do własności intelektualnej i kulturowej.
- ▶ Dojrzałość kompetencyjną charakteryzuje postawa ciekawa świata, otwarta na wyobrażanie sobie nowych możliwości i gotowość do udziału w różnych doświadczeniach kulturalnych.

Definicja kompetencji "świadomość i ekspresja kulturalna,, - czym są, od czego zależą.

- ▶ Świadomość kulturowa w edukacji jest pomocna zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli.
- ▶ Obserwacje potwierdzają **korzyści z rozwijania kompetencji kulturowych w szkole.**
- ▶ Kompetencje świadomość i ekspresja kulturalna, a także obywatelskie wpływają na:
 - dbałość o wzajemny szacunek interesariuszy edukacji,
 - lepszą komunikację, nie tylko w jednostkach oświatowych,
 - bardziej wspierające środowisko edukacyjne,
 - poprawę zdolności krytycznego myślenia i innowacyjność.
 - tworzenie się szkoły, w tym klas bardziej przyjaznymi i dostępnymi dla wszystkich typów uczniów,
 - marginalizowanie wykluczenia i dyskryminacji.

Definicja kompetencji "świadomość i ekspresja kulturalna,, - czym są, od czego zależą - **ROZMAWIAJMY.**

- Kultura jako zbiór przekonań i zwyczajów dzielonych przez ludzi zajmujących ograniczoną przestrzeń (położeniem geograficznym, pochodzeniem etnicznym). **Czy to zbiór jednorodny?**
- **Nasze kraje to kraje jednej czy wielu różnych kultur?**
- **Czy uczniowie/nauczyciele wnoszą do klasy swoje różnice kulturowe?**
- **Czy różnice te wpływają/mogą wpływać na sposób uczenia się, sposób prezentacji informacji, sposób interakcji uczniów, nauczycieli i rówieśników?**
- **Czy możemy podać przykłady w jaki sposób różnice kulturowe manifestują się w edukacji/w innych dziedzinach życia?** (kontakt wzrokowy z nauczycielem czy unikanie tego kontaktu - w niektórych kulturach dłuższy kontakt wzrokowy z przełożonym jest uważany za niegrzeczny, a w innych za pożądany)
- Różnice kulturowe wpływają na uczniów i nauczycieli w klasie,.
- Kompetencje kulturowe w edukacji są kluczowe dla wspierania inkluzywnego środowiska, nie tylko edukacyjnego. **Czy tak?**
- Czy zgodzimy się, że kompetencje kulturowe w edukacji to ciągły proces uczenia się, rozumienia i szanowania różnic kulturowych.
- Czy możemy sprowadzać je wyłącznie do dzielenia się językiem czy zwyczajów kulinarnych?

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy związane z tą kompetencją.

Warunki pozytywnej postawy:

- Znajomość lokalnych, regionalnych, krajowych, europejskich i ogólnościatowych kultur i sposobów ekspresji, w tym ich języków, dziedzictwa i tradycji oraz produktów kulturowych.
- Zrozumienie, w jaki sposób te ekspresje mogą wpływać na siebie wzajemnie i na pomysły poszczególnych osób.
- Rozumienie różnych sposobów przekazywania idei między twórcą, uczestnikiem i publicznością w tekstach pisanych, drukowanych i cyfrowych, teatrze, filmie, tańcu, grach, sztuce i wzornictwie, muzyce, rytuałach i architekturze, a także w formach hybrydowych.
- Rozumienia własnej tożsamości twórczej i dziedzictwa kulturowego w świecie różnorodności kulturowej oraz tego, jak sztuka i inne formy kulturalne mogą być sposobem zarówno postrzegania, jak i kształtowania świata.
- Zdolność empatycznego wyrażania i interpretowania figuratywnych i abstrakcyjnych idei, doświadczeń i emocji, a także zdolność czynienia tego w ramach różnych rodzajów sztuki i innych form kulturalnych.
- Zdolność identyfikowania i wykorzystywania możliwości uzyskania wartości osobistej, społecznej lub komercyjnej za pomocą sztuki i innych form kulturalnych.
- Zdolność angażowania się w procesy twórcze, zarówno w sposób indywidualny, jak i zespołowy.
- Otwartość wobec różnorodności ekspresji kulturalnej i jej poszanowanie, wraz z etycznym i odpowiedzialnym podejściem do własności intelektualnej i kulturowej.
- Ciekawość świata, otwartość na wyobrażanie sobie nowych możliwości oraz gotowość do uczestniczenia w doświadczeniach kulturalnych (**z zalecenia PE**)

Znaczenie kompetencji "świadomość i ekspresja kulturowa" w rozwoju osobistym i społecznym człowieka oraz dla społeczeństwa.

- ▶ Niewątpliwie w edukacji rośnie znaczenie świadomości kulturowej - społeczeństwo staje się bardziej zróżnicowane i globalnie połączone.
- ▶ Do kompetencji kulturowych odnoszą się wszystkie nauki, przede wszystkim humanistyczne: komunikacja, języki, media i sztuka, .
- ▶ Kompetencja niesie świadomość lokalnego, narodowego i europejskiego dziedzictwa kulturalnego oraz jego miejsca w świecie.
- ▶ Znajomość najważniejszych dzieł kultury, w tym współczesnej kultury popularnej, rozumienie kulturowej i językowej różnorodności w Europie i w innych regionach świata, konieczności jej zachowania, wpływa możliwość pokojowego współistnienia narodów.
- ▶ Człowiek rozumiejący własną kulturę oraz mający poczucie własnej tożsamości jest zdolny do poszanowania różnorodności ekspresji kulturalnej.
- ▶ **CZY MOŻEMY WSKAZAĆ INNE KOMPETENCJE NIEZBĘDNE DO WYKSZTAŁCENIA OMAWIANEJ W TYM MIEJSCU?**

KONKLUZJE RADY UNII EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE KOMPETENCJI KULTUROWYCH I KREATYWNYCH I ICH ROLI W BUDOWANIU KAPITAŁU INTELEKTUALNEGO EUROPY

- kompetencje kulturowe i kreatywne obejmują zdolność do przyswajania i wykorzystywania kultury oraz zmiany treści kultury, mają zatem istotne znaczenie dla dobrej kondycji różnych kultur w Europie oraz dla zachowania i propagowania ich bogactwa,
- kluczowa kompetencja "świadomość i ekspresja kulturowa" zawiera w sobie ważny aspekt związany z uczeniem się przez całe życie i jako ważna kompetencja przekrojowa ma istotne znaczenie przy nabywaniu innych kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie,
- kompetencje kulturowe i kreatywne są wspierane przez rozmaite programy i inicjatywy w państwach członkowskich; programy te przyczyniają się do realizacji celów różnorodnych polityk,
- aby poprawić współpracę międzysektorową, konieczne jest jednak stworzenie bardziej sprzyjających warunków ramowych pozwalających rozwijać coraz skuteczniejsze partnerstwa kreatywne;

KONKLUZJE RADY UNII EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE KOMPETENCJI KULTUROWYCH I KREATYWNYCH I ICH ROLI W BUDOWANIU KAPITAŁU INTELEKTUALNEGO EUROPY

- ZGADZA SIĘ, że kompetencje kulturowe i kreatywne są podstawą kreatywności i innowacji, która z kolei przyczynia się do inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Wynika to z tego, że kompetencje te mogą przyczynić się do:
 - ❖ budowania kapitału intelektualnego, który jest coraz szerzej uznawany za źródło wzrostu i konkurencyjności w Europie,
 - ❖ wszelkich form innowacji, głównie innowacji nietechnologicznych i społecznych, ze względu na wpływ wspomnianych kompetencji na produkcję i popyt, a także na opracowywanie, wytwarzanie i sukces rynkowy innowacyjnych projektów i usług,
 - ❖ tworzenia (i maksymalizowania) efektu mnożnikowego sektora kultury i sektora kreatywnego, ponieważ ich funkcją są kompetencje artystów i twórców, a także odbiorców i konsumentów,
 - ❖ kształcenia, szkolenia i przygotowania do pracy (w tym pracy wymagającej wysokich kwalifikacji oraz umiejętności społecznych), do zdolności do zatrudnienia na wszystkich odpowiednich etapach życia i do skutecznego działania i rozwoju przedsiębiorstw,
 - ❖ lepszych ogólnych wyników kształcenia, zmniejszenia liczby osób przedwcześnie kończących naukę oraz zwiększenia szans na włączenie społeczne - ze względu na swe ogromne znaczenie w motywowaniu i uspołecznianiu oraz ze względu na to, że kompetencje te pozwalają uczniom odkrywać i rozwijać swoje talenty;

KONKLUZJE RADY UNII EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE KOMPETENCJI KULTUROWYCH I KREATYWNYCH I ICH ROLI W BUDOWANIU KAPITAŁU INTELEKTUALNEGO EUROPY

RADA UNII EUROPEJSKIEJ ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

- zwiększały wśród decydentów, podmiotów zajmujących się kulturą i edukacją, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym świadomość roli, jaką może odgrywać rozwijanie kompetencji kulturowych i kreatywnych - zwłaszcza kompetencji kluczowej "świadomość i ekspresja kulturowa", a także by sprawiły, by szerzej uznawano znaczenie stosownych działań, i rozpowszechniały wzorcowe rozwiązania wśród tych podmiotów;
- podejmowały - na najbardziej odpowiednim szczeblu - działania z myślą o powstawaniu kreatywnych partnerstw mających na celu rozwijanie kompetencji kulturowych i kreatywnych, –
- odnosiły się do problemów rozwoju społeczno-gospodarczego, dokładniej badając metodologię stosowaną przy realizacji długoterminowych programów przygotowanych przez podmioty zajmujące się kulturą i edukacją oraz organizacje pozarządowe - w tym edukacyjnych programów eksperymentalnych służących zwiększeniu atrakcyjności szkół i poprawie motywacji uczniów;

KONKLUZJE RUE W SPRAWIE KOMPETENCJI KULTUROWYCH I KREATYWNYCH I ICH ROLI W BUDOWANIU KAPITAŁU INTELEKTUALNEGO EUROPY:

- ▶ wspomniana rola odnosi się w szczególności do:
- nabywania innych kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie,
- zmniejszania liczby osób przedwcześnie kończących naukę,
- zwiększania zdolności do zatrudnienia i produktywności w ramach procesu uczenia się przez całe życie,
- realizowania celów przewidzianych w strategicznych ramach europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia,
- propagowania kreatywności i innowacji, zwłaszcza innowacji nietechnologicznych,
- opracowywania skutecznych polityk młodzieżowych,
- osiągania celów w zakresie polityk dotyczących wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi,
- zwiększania spójności społecznej i włączenia społecznego różnych grup docelowych,
- rozwijania postaw mających pozytywny wpływ na życie społeczne i zawodowe, poprawiających jakość życia, zwiększających szanse na włączenie społeczne i sprzyjających zrównoważonemu stylowi życia.

KONKLUZJE RADY UNII EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE KOMPETENCJI KULTUROWYCH I KREATYWNYCH I ICH ROLI W BUDOWANIU KAPITAŁU INTELEKTUALNEGO EUROPY

- ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY podczas realizacji obecnych i przyszłych działań i programów - bez uszczerbku dla dyskusji w sprawie przyszłych wieloletnich ram finansowych:
- wspierała kreatywne partnerstwa służące stymulowaniu kompetencji kulturowych i kreatywnych,
- zwracała uwagę na specyficzne potrzeby małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw sektora kultury i sektora kreatywnego (zwłaszcza przedsiębiorstw niedawno utworzonych i przedsiębiorstw kierowanych przez młodych przedsiębiorców) oraz na znaczenie udzielania im wsparcia, –
- zwiększała wsparcie na rzecz mobilności i szkolenia transgranicznego (i szkolenia instruktorów) - w zakresie rozwijania współpracy między kulturą a edukacją - skierowanego do artystów, nauczycieli, osób pracujących z młodzieżą, instruktorów społeczno-oświatowych i wolontariuszy,
- regularnie dostarczała informacje dotyczące badań i analiz (prowadzonych w ramach unijnych programów badań i innowacji) mających znaczenie dla europejskiej współpracy w dziedzinie kultury,
- realizując inicjatywę przewodnią "Unia innowacji", obejmującą utworzenie europejskiego forum ds. działań przyszłościowych, brała pod uwagę kompetencje kulturowe i kreatywne jako element aktualnych wyzwań społecznych, rozwijania intelektualnego kapitału Europy oraz innowacji społecznej,
- pracowała wspólnie z państwami członkowskimi w celu przeanalizowania, w jaki sposób poprawić istniejące wskaźniki w dziedzinie kształcenia, zwracając szczególną uwagę na dziedziny kreatywności, innowacji i przedsiębiorczości, co ma służyć lepszemu rozwojowi kompetencji kulturowych i kreatywnych oraz zapewnieniu ich pozytywnych efektów;

KONKLUZJE RADY UNII EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE KOMPETENCJI KULTUROWYCH I KREATYWNYCH I ICH ROLI W BUDOWANIU KAPITAŁU INTELEKTUALNEGO EUROPY

Rada Unii Europejskiej zwraca się do państw członkowskich i komisji, by w ramach swoich kompetencji i bez uszczerbku dla dyskusji W SPRAWIE PRZYSZŁYCH WIELOLETNICH RAM FINANSOWYCH:

- ▶ działały na rzecz uwzględniania potencjału świadomości i ekspresji kulturowej w uczeniu się przez całe życie, politykach młodzieżowych i programach dotyczących młodzieży oraz na rzecz uznania znaczenia tego potencjału; powinno to obejmować także starania o powszechniejsze uznawanie takich kompetencji nabywanych w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, –
- ▶ w ramach współpracy z państwami trzecimi - zwłaszcza przyjmującej formę programów skierowanych do młodych ludzi - traktowały priorytetowo międzykulturowe uczenie się i partnerstwa kreatywne,
- ▶ w pełni wykorzystywały istniejące sieci informacyjne do lepszego informowania o skutecznych działaniach, które rozwijają kompetencje kulturowe i kreatywne młodych ludzi,
- ▶ przyjęły wkład wnoszony przez kompetencje kulturowe i kreatywne za podstawę trwałych miejsc pracy i innowacji społecznej, tak by wykorzystać wszystkie możliwości, oferowane przez inicjatywę przewodnią "Unia innowacji" i Europejski Fundusz Społeczny,
- ▶ w stosownych przypadkach dalej umacniały infrastrukturę kulturalną⁽¹⁶⁾, inwestując w nią m.in. za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ▶ prowadziły więcej badań pozwalających przeanalizować potencjalny i rzeczywisty wpływ kompetencji kulturowych i kreatywnych na kwestie polityki, (...)

Rozwój kompetencji jako zadanie każdego nauczyciela.

► **W POLSCE – PODSTAWA PROGRAMOWA-UMIEJĘTNOŚCI PONADPRZEDMIOTOWE;**

► KOMPETENCJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKICH ORAZ ŚWIADOMOŚĆ I EKSPRESJA KULTUROWA – PRZYKŁADY:

- ✓ dbałość o odpowiedzialne wypełnianie codziennych obowiązków uczniów i nauczycieli;
- ✓ kultywowanie tradycji, np. obchodzenie świąt, dni poświęconych kulturze różnych państw;
- ✓ zainteresowanie wydarzeniami historycznymi oraz współczesnymi, np. w lokalnej społeczności, ale także w kraju i na świecie (wydarzenia naukowe, sportowe, artystyczne, religijne, polityczne itp.)
- ✓ "mądre" korzystanie z mediów społecznościowych (np. Facebook, Messenger itp.), wspólne analizowanie treści dostępnych w sieci Internet,
- ✓ włączanie się w akcje społeczne, pomoc sąsiedzka, opiekę nad osobą chorą w rodzinie, wolontariat;
- ✓ udział w wyborach, konsultacjach dotyczących spraw szkoły, gminy, parafii itp.
- ✓ realizowanie projektów przygotowujących do odbioru tekstów kultury,
- zachęcanie uczniów do zadawania pytań oraz poszukiwania odpowiedzi.
- wspieranie i monitorowanie pracy klasy, wdrażanie do samodzielnej realizacji zadań,
- motywowanie uczniów do wyznaczania własnych celów w zakresie uczenia się.
- ✓ zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne.

► POMOC W USUWANIU BARIER W KSZTAŁCENIU KOMPETENCJI KLUCZOWYCH:

- Prezentowanie wiary w możliwości ucznia, wspieranie w podejmowaniu działań;
- Eliminowanie obawy, lęku przed oceną ze strony innych, w tym rówieśników;
- Okazywanie zaufania w powierzaniu zadań do realizacji

PRZYKŁADY PRAKTYK UCZESTNIKÓW SZKOLENIA?

Metody prowadzenia lekcji wspomagających rozwój kompetencji "świadomość i ekspresja kulturalna".

► **ZAMIAST METOD STRATEGIE NAUCZANIA I WDRAŻANIA KOMPETENCJI KULTUROWYCH:**

- Nauczanie kulturowo kompetentne wymaga od nauczycieli przyjrzenia się swojej tożsamości kulturowej, ewntualnym uprzedzeniom i preferencjom.
- Nauczyciele mogą potrzebować gotowości do dekonstrukcji wcześniej wyznawanych przekonań i stworzenia nowych, bardziej inkluzywnych działań pedagogicznych.
- W nauczaniu należy wykazywać tolerancję dla przekonań, które mają inni. Dlatego ważne jest, aby nauczyciele sami uczyli się permanentnie i rewidowali postępowanie w zależności od kontekstu działania.
- **Integracja wielokulturowego programu nauczania i zasobów**
- Nauczyciele powinni włączyć różnorodne perspektywy kulturowe do swojego programu nauczania.
- Świadomość wyboru zasobów, które reprezentują różnorodne kultury, historie wspierają wszechstronne zrozumienie świata.
- Ważny jest dobór materiałów instytucjonalnych, dekoracji do klasy czy język interakcji z uczniami.
- Szczególnie istotne jest uczenie przez doświadczenie, może które pomoże uczniom połączyć to, czego uczą się w klasie, z tym, jak odnosi się to do ich własnego życia poza szkołą.

Metody prowadzenia lekcji wspomagających rozwój kompetencji "świadomość i ekspresja kulturalna".

- ▶ Najlepiej aktywne, w tym metoda projektu edukacyjnego, ale też dobór pod kątem skuteczności w danym zespole uczniów, a ponadto, co do zasady, powinny to być:

METODY NAUCZANIA OPIERAJĄCE SIĘ NA SAMODZIELNYM DOCHODZENIU DO WIEDZY ORAZ NA PRACY W GRUPIE, KOMUNIKACJI W ZESPOLE, KSZTAŁCENIA ZDOLNOŚCI DO SAMOOCENY I UMIEJĘTNOŚCI FORMUŁOWANIA I PRZYJMOWANIA OCENY KOLEŻEŃSKIEJ.

- Wspieraj i monitoruj pracę uczniów, jednak nie wyręczaj w realizacji zadań.
- Zachęcaj uczniów do wyznaczania własnych celów w zakresie uczenia się.
- Planuj zadania domowe wykorzystując wiedzę z życia codziennego.
- Rozwijając każdą z kompetencji, buduj na tym, co dziecko już wie, potrafi.
- Rezygnuj z metod podających na rzecz metod poszukujących - giełda pomysłów, studia przypadków, dyskusje, doświadczenia, drama.
- Wykorzystuj różne źródła wiedzy - film, obrazy, Internet, lekcja w terenie.
- Aktywizuj wszystkich uczniów - może małe grupy?

Rodzaje zajęć pozalekcyjnych pomocnych w rozwijaniu kompetencji "świadomość i ekspresja kulturalna".

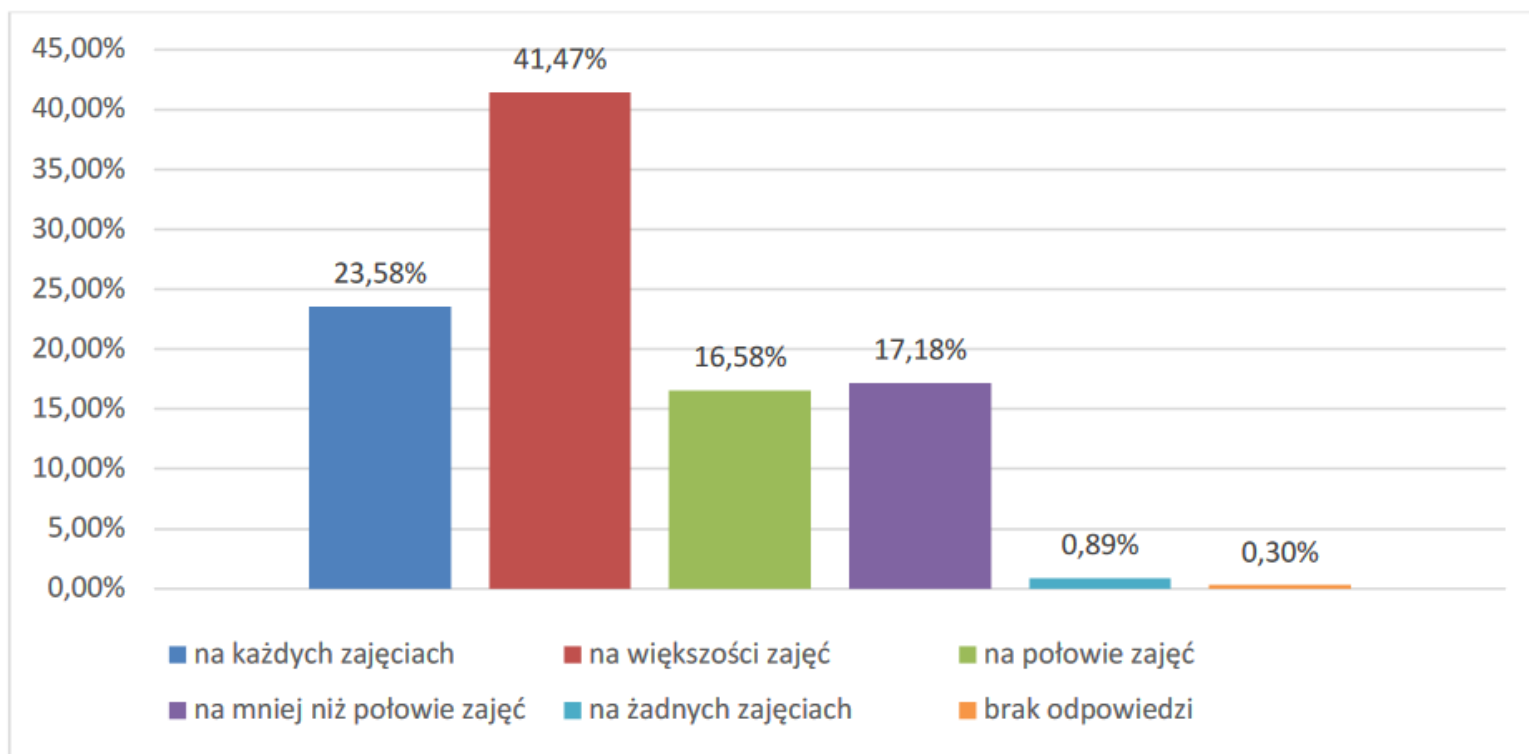
- ▶ Ta kompetencja przejawia się w organizowaniu wyjść do miejsc kultury jak muzea, teatry, spotkań z ludźmi kultury w murach szkoły, ale również w przeżywaniu ważnych dla szkoły i społeczności wydarzeń i „ubieraniu” ich w scenki, przedstawienia, pokazy uczniowskie.
- ▶ udział w zespołach muzycznych, występach solowych, happeningach, przeglądach, koncertach charytatywnych, konkursach, olimpiadach artystycznych)
- ▶ Lekcje szkolne można uzupełniać innymi formami zajęć, wśród których wymienić można:
 - lekcje muzealne;
 - wycieczki;
 - wykłady i prezentacje na temat sztuki w instytucjach zewnętrznych (np. muzea, galerie);
 - zwiedzanie wystaw;
 - spotkania z wybitnymi artystami.

Narzędzia do pomiaru poziomu kompetencji "świadomość i ekspresja kulturalna".

- ▶ Koło kompetencji;
- ▶ Obserwacje działania;
- ▶ Wywiady kompetencyjne;
- ▶ Kwestionariusze ankiety (deklaratywność);
- ▶ Gry szkoleniowe;
- ▶ Testy online (łatwo pomylić z kwestionariuszami osobowości/predyspozycji);
- ▶ A może zamiast badać, korzystać z dostępnych danych?

Badania – kompetencje obywatelskie

Jak Państwo skomentują te wyniki?

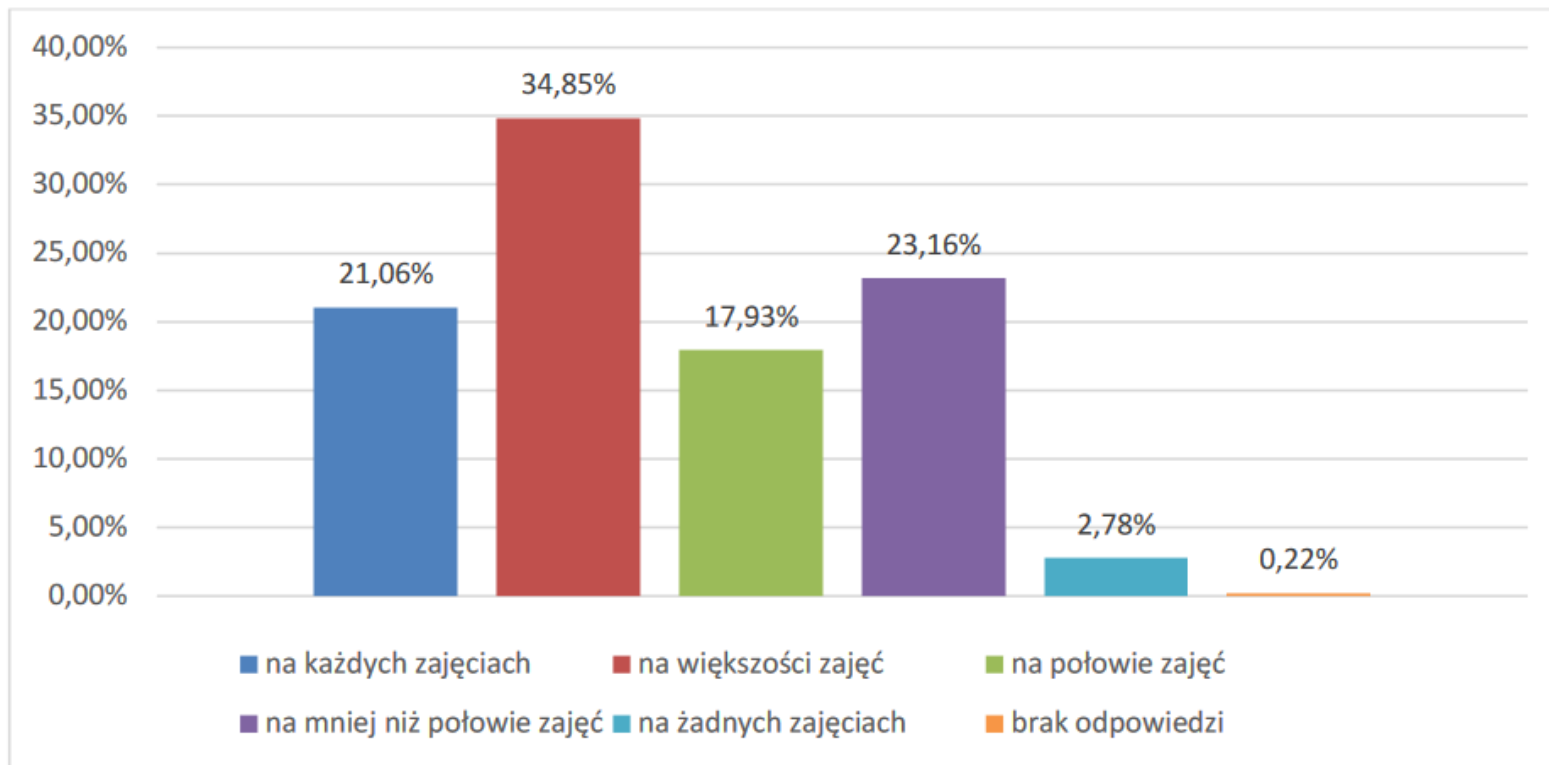

Wykres 2.7.a. (AN) Jak często podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych, kształci lub rozwija Pan/Pani u swoich uczniów kompetencje obywatelskie?

Źródło: Sprawozdanie z badania procesu kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych prowadzonego w roku szkolnym 2022/2023, ORE, 2023

Badania - świadomość i ekspresja kulturalna

Jak Państwo skomentują te wyniki?

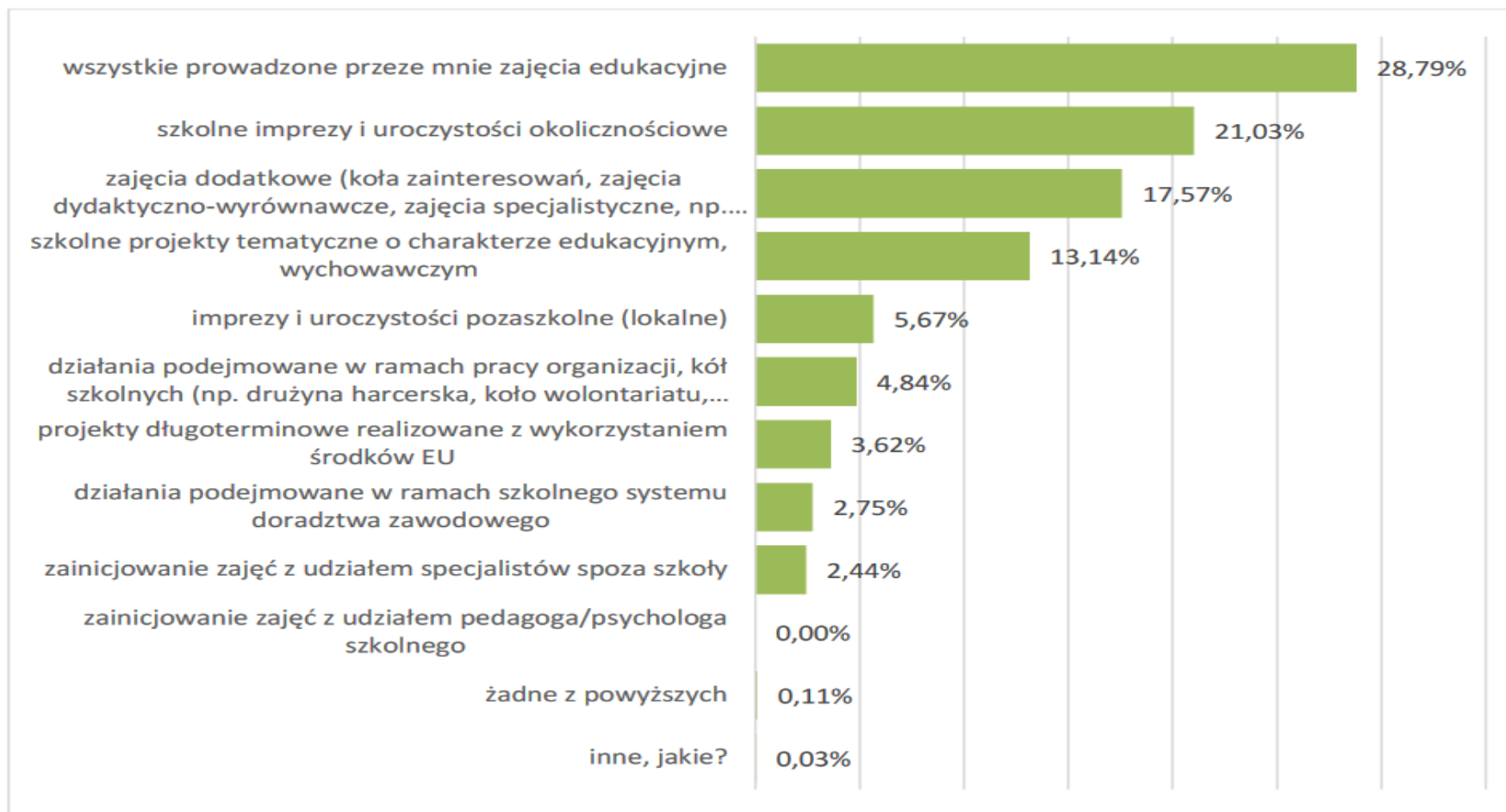

Wykres 2.9.a. (AN) Jak często podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych, kształci lub rozwija Pan/Pani u swoich uczniów kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej?

Źródło: Sprawozdanie z badania procesu kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych prowadzonego w roku szkolnym 2022/2023, ORE, 2023

Badania - kompetencje kluczowe

Jak Państwo skomentują te wyniki?

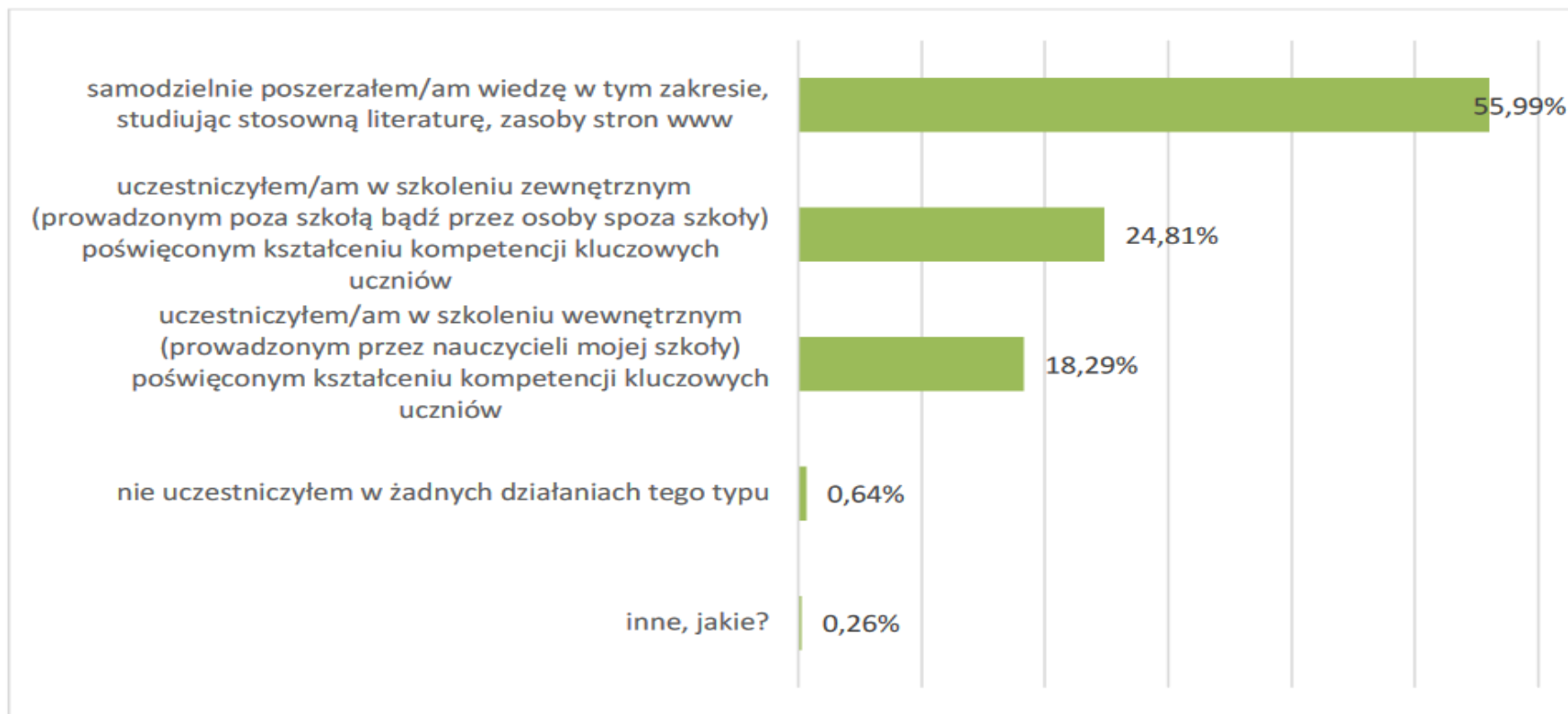

Wykres 2.11.d. (AN) Które z podejmowanych przez Pana/Panią w poprzednim i bieżącym roku szkolnym działań ukierunkowane były/są na kształcenie kompetencji kluczowych uczniów?

Źródło: Sprawozdanie z badania procesu kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych prowadzonego w roku szkolnym 2022/2023, ORE, 2023

Badania - kompetencje kluczowe

Jak Państwo skomentują te wyniki?

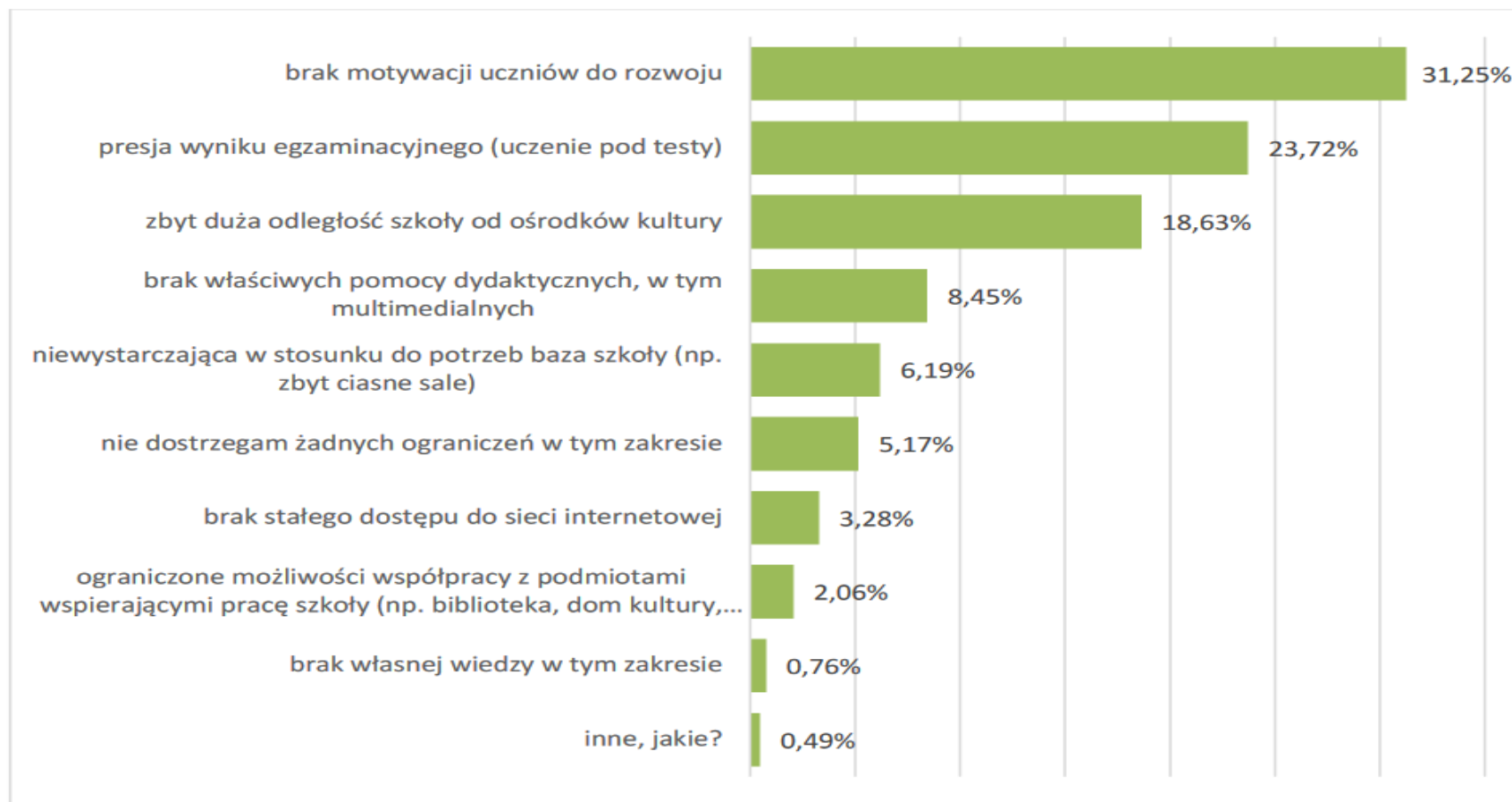

Wykres 2.11.e. (AN) W jakich działaniach podnoszących Pana/Pani wiedzę na temat kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych uczestniczył/a Pan/Pani w tym lub poprzednim roku szkolnym?

Źródło: Sprawozdanie z badania procesu kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych prowadzonego w roku szkolnym 2022/2023, ORE, 2023

Badania - kompetencje kluczowe

Jak Państwo skomentują te wyniki?

Wykres 2.11.f. (AN) Jakie trudności dostrzega Pan/Pani w kształceniu i rozwijaniu kompetencji kluczowych uczniów?

PODSUMUJMY:

- **Kompetencje kluczowe definiowane są jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji.**
- **Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.**
- **Mają fundamentalne znaczenie dla każdego obywatela społeczeństwa opartego na wiedzy.**
- **Zapewniają wartość dodaną dla rynku pracy, spójność społeczną i aktywne obywatelstwo, oferując elastyczność i zdolność adaptacji.**
- **Stanowią również ważny czynnik innowacji, produktywności i konkurencyjności społeczeństw, a ponadto mają wpływ na motywację i zadowolenie pracowników.**

PODSUMUJMY:

Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z 2006 r. (Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 13)

„Każdy obywatel będzie potrzebował szerokiego wachlarza kompetencji kluczowych, by łatwo przystosować się do szybko zmieniającego się świata, w którym zachodzą rozliczne wzajemne powiązania. Edukacja w swym podwójnym – społecznym i ekonomicznym – wymiarze ma do odegrania zasadniczą rolę polegającą na zapewnieniu nabycia przez obywateli Europy kompetencji kluczowych koniecznych, aby umożliwić im elastyczne dostosowywanie się do takich zmian.[...]”

PODSUMUJMY:

- Kształtowania kompetencji kluczowych nie realizuje się jako odrębnej dziedziny aktywności, ale włącza się je w obręb konkretnych przedmiotów poprzez dobór odpowiednich metod i form kształcenia.
- Rolę kompetencji kluczowych mocno akcentuje **podstawa programowa**. Zawiera ona w swojej wstępnej części najważniejsze umiejętności, które są ściśle powiązane z kompetencjami kluczowymi.
- Te zapisy obowiązują wszystkich uczących na danym etapie edukacyjnym, a więc są zadaniem każdego nauczyciela, bez względu na nauczany przedmiot.

PODSUMUJMY:

Istotą kompetencji kluczowych jest:

- ponadprzedmiotowość;
- wzajemne przenikanie;
- współzależność

Nie mówimy o rozwijaniu pojedynczych kompetencji kluczowych, tylko o wszystkich razem!

Wszystkie kompetencje kluczowe uważane są za jednakowo ważne, każda z nich może przyczynić się do osiągnięcia sukcesu w społeczeństwie wiedzy. Zakresy wielu spośród tych kompetencji częściowo się pokrywają i są powiązane, aspekty niezbędne w jednej dziedzinie wspierają kompetencje w innej.

Opracowano na podstawie:

1. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)
2. ZALECENIE RADY z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie
3. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)
4. <https://kreatywnaakademia.pl>
5. https://ore.edu.pl/images/files/POWER/zarzadzanie_oswiata/Kompetencje%20kluczowe%20-%20definicje%20i%20opis.pdf - Kompetencje Kluczowe – definicje i opisy
6. Sprawozdanie z badania procesu kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych prowadzonego w roku szkolnym 2022/2023, ORE, 2023

Podsumowanie spotkania:

- „Spotkania szkoleniowe były dla mnie...”;
- „Nauczyłam/nauczyłem się...”;
- „Odkryłam/odkryłem ...”;
- „Na pewno wykorzystam w swojej pracy...”;
- „Przekonałam /przekonałem się, że...”;
- „W przyszłości...”
- Utwierdziłam/przekonałam się...

Dziękujemy Państwu za uwagę!

▶ ***Jeśli priorytety Klientów nie są naszymi priorytetami, nie mamy żadnych priorytetów.***

▶ *Roger Dow, wicedyrektor ds. sprzedaży w Marriott Hotels&Resorts*